

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

DRUGI ODDELEK

SKLEP

Pritožba št. 15103/20
J. T.
proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (drugi oddelek) je 12. oktobra 2021 kot senat v sestavi:

Aleš Pejchal, *predsednik*,

Branko Lubarda,

Pauliine Koskelo, *sodnika*,

in Hasan Bakircı, *namestnik sodnega tajnika oddelka*,

ob upoštevanju navedene pritožbe, vložene 2. marca 2020,

ob upoštevanju odločitve o podelitvi anonimnosti,

po razpravi sklenilo:

DEJSTVA

1. Pritožnik J. T. je slovenski državljan. Predsednik je ugodil pritožnikovi prošnji za nerazkritje njegove identitete javnosti (četrti odstavek 47. člena poslovnika sodišča). Pred sodiščem ga je zastopal S. Vesenjak, odvetnik iz Maribora.

A. Okoliščine zadeve

2. V nadaljevanju so povzete okoliščine zadeve, kakor jih je predložil pritožnik.

3. Pritožnik je 9. junija 2010 storil prometni prekršek. Zato mu je bilo odvzeto voziško dovoljenje. Iz pritožnikovih navedb ni jasno, ali mu je bilo voziško dovoljenje odvzeto zaradi tega posamičnega prekrška ali tudi zaradi drugih prometnih prekrškov, ki jih je storil pred tem.

4. 12. avgusta 2015 je na Upravni enoti Maribor vložil ustno zahtevo za pridobitev podatkov iz uradnih spisov v zvezi z njegovim voziškim dovoljenjem. Uslužbenec mu je dal izpis, domnevno iz registra voziških dovoljenj (evidenca o voziških dovoljenjih), ki vsebuje naslednje podatke:

- datum storitve prekrška (glej 3. odstavek zgoraj);
- ime sodišča, ki je odločilo o odvzemu voznškega dovoljenja, in opravilna številka te odločbe;
 - pravno podlago za izdajo odločbe (22. člen Zakona o prekrških, glej deseti odstavek spodaj);
 - datum pravnomočnosti odločbe o odvzemu voznškega dovoljenja (14. september 2010);
 - podatek, da se odvzem voznškega dovoljenja nanaša na vse kategorije vozil in da je bil omenjeni prekršek storjen z uporabo vozila B-kategorije;
 - datum začetka, konca in trajanja odvzema (14. oktober 2010, 14. april 2011, šest mesecev), v katerem omenjena oseba ne more zaprositi za novo voznško dovoljenje;
 - status voznškega dovoljenja (neveljavno).

5. Pritožnik je 18. avgusta 2015 od ministrstva za infrastrukturo, ki je pristojno za register, zahteval izbris vseh podatkov v zvezi z njim, razen neveljavnosti voznškega dovoljenja. Trdil je, da ima vsakdo pravico do izbrisa iz kazenske in prekrškovne evidence ter da je treba vse podatke o prekršku po treh letih izbrisati ali vsaj ne smejo imeti pravnih posledic. Ministrstvo je 16. septembra 2015 pritožnikovo pritožbo zavrnilo. Opozorilo je, da je bila pravna podlaga za register Zakon o voznikih, ki je v prvem odstavku 64. člena (glej 13. odstavek spodaj) določal, da register med drugim vključuje vpise o sankcijah in prenehanju voznškega dovoljenja. Slednje je bilo omejeno na podatke, potrebne za ugotavljanje, ali so bili izpolnjeni pogoji za (ponovno) pridobitev voznškega dovoljenja: postopek za pridobitev novega voznškega dovoljenja je bil v skladu z 58. členom Zakona o voznikih (glej 12. odstavek spodaj) povezan z razlogom, zaradi katerega je bilo voznško dovoljenje odvzeto. Vsak, ki mu je bilo voznško dovoljenje odvzeto po Zakonu o prekrških, je lahko novo voznško dovoljenje pridobil po šestih mesecih in po opravljenem dodatnem zdravstvenem pregledu ter udeležbi na dodatnem usposabljanju za varno vožnjo.

6. Pritožnik je 29. oktobra 2015 pri upravnem sodišču vložil tožbo, v kateri je med drugim zatrjeval, da so državni organi s tem, ko so zadržali zadevne podatke in mu preprečili zamenjavo tujega voznškega dovoljenja z domačim, kršili njegove pravice iz 8. člena konvencije. Trdil je, da bi morali biti vsi podatki o obsodbah za kazniva dejanja in prekrške po določenem času izbrisani in tako ne bi smeli imeti pravnih učinkov. Upravno sodišče je 12. aprila 2017 tožbo zavrnilo z navedbo, da je bil cilj Zakona o voznikih povečati prometno varnost in zmanjšati število prometnih nesreč z najhujšimi posledicami, kar naj bi med drugim dosegli z obvezno udeležbo v dodatnem usposabljanju za varno vožnjo ali v rehabilitacijskem programu (v primeru vožnje pod vplivom alkohola ali drog) tistih, ki jim je bilo odvzeto voznško dovoljenje. Podatki, shranjeni v registru, so bili pomembni za ugotavljanje veljavnosti voznškega dovoljenja in pogojev za njegovo ponovno pridobitev.

Trajanje hrambe je bilo jasno določeno z namenom hrambe. Pritožnik bi lahko pridobil novo vozniško dovoljenje ob izpolnjevanju teh pogojev.

7. Pritožnik je 25. maja 2017 vložil revizijo na vrhovno sodišče. S sklicevanjem na 8. člen konvencije je trdil, da je neomejena ali trajna hramba podatkov kršila njegove pravice do zasebnosti in da po določenem času podatki ne bi smeli imeti nobenega učinka. Trdil je tudi, da upravno sodišče ni upoštevalo ustrezne sodne prakse ustavnega sodišča in sodišča. Vrhovno sodišče je 8. novembra 2017 zavrnilo njegovo revizijo in ponovilo, da obstoj pravne podlage za zbiranje podatkov in njihovo hrambo v registru (prvi odstavek 64. člena Zakona o voznikih, naveden v 13.odstavku spodaj) ni bil vprašljiv. Dostop do registra in njegova uporaba sta bila omejena le na posamezne pristojne javne organe in občinske redarje v zvezi z njihovim delom. Register torej ni bil javen in nepooblaščen osebe do njega niso mogle dostopati. Vrhovno sodišče je poudarilo, da dejstva, da je pritožnik vozil pod vplivom alkohola, ni mogoče pridobiti iz registra, saj ne vsebuje podatkov o vrsti prekrška, ki ga je storil pritožnik. V zvezi s tem je vseboval le podatke o kazni in pravni podlagi zanj (22. člen Zakona o prekrških, glej deseti odstavek spodaj). Navedlo je dejstvo, da je bil dosežen predpisani točkovni prag. Prav s tem se je po mnenju vrhovnega sodišča register razlikoval od vpisnikov prekrškov, ki so vsebovali pravne kvalifikacije storjenih prekrškov. Iz podatka o opravljeni številki odločbe o prenehanju veljavnosti vozniškega dovoljenja, njenem datumu izdaje in njeni pravnomočnosti iz registra ni razvidno, ali je bil prekršek storjen v zvezi z vožnjo pod vplivom alkohola. Vrhovno sodišče je poudarilo, da odločba, navedena v registru, ni odločba o prekršku. V registru ni bilo sklicevanja na pravnomočne sodbe in odločbe o prekršku, ki so bile podlaga za uporabo kazenskih točk. Vrhovno sodišče je nadalje menilo, da je bil legitimni cilj zbiranja in hrambe podatkov v zvezi s prenehanjem vozniškega dovoljenja povečanje varnosti v cestnem prometu. To je bilo potrebno, saj je uradnim osebam omogočalo preučitev pogojev za pridobitev novega vozniškega dovoljenja in sorazmerno z resnostjo posledic za pritožnikovo zasebnost. Zakon o voznikih ni predvideval trajne hrambe podatkov. Trajanje je bilo omejeno zaradi hrambe v skladu z 21. členom Zakona o varstvu osebnih podatkov (glej 14. odstavek spodaj), to je dokler oseba, ki jo je ukrep zadeval, ni pridobila novega vozniškega dovoljenja. Vrhovno sodišče je ugotovilo, da ustava in konvencija ne zahtevata, da se podatki iz registra po določenem času izbrišejo, kakor je to veljalo za vpisnike prekrškov po 203., 204. in 205. členu Zakona o prekrških (glej 10.odstavek spodaj).

8. 22. januarja 2018 je pritožnik vložil ustavno pritožbo pri ustavnem sodišču, v kateri je trdil, da so bile s hrambo podatkov v registru kršene njegove pravice do zasebnosti. Vložil je tudi pobudo za oceno ustavnosti zakonodaje, ki omogoča hrambo zadevnih podatkov. Ustavno sodišče je 9. septembra 2019 zavrnilo sprejetje ustavne pritožbe v obravnavo.

9. Iz pritožnikovih navedb izhaja, da zaradi prenehanja slovenskega voznškega dovoljenja tudi v Sloveniji ni mogel voziti s tujimi voznškimi dovoljenji. Vendar je pritožnik kljub temu uporabljal tuje voznško dovoljenje in je bil zaradi tega sankcioniran s strani policije. Pritožnik prav tako trdi, da bo njegovo veljavno tuje voznško dovoljenje kmalu poteklo in da bo kmalu ostal brez veljavnega voznškega dovoljenja, ker ni mogel odpotovati v Združene države Amerike, da bi ga podaljšal.

B. Upoštevana domača zakonodaja

10. Zakon o prekrških (Uradni list, št. 7/03, z nadaljnjimi spremembami), je začel veljati 7. februarja 2003 in se začel uporabljati januarja 2005. V času, ko je bil zadevni prekršek storjen in je odločba sodišča o prenehanju veljavnosti pritožnikovega voznškega dovoljenja postala pravnomočna, je bilo treba v skladu z ustreznimi določbami prvega in tretjega odstavka 22. člena Zakona o prekrških predpisati število kazenskih točk za določene prekrške od ene do osemnajstih točk. Če voznik v treh letih doseže ali preseže skupaj osemnajst kazenskih točk, mu mora sodišče odvzeti voznško dovoljenje za vse kategorije motornih vozil, za katere mu je bilo dovoljenje izdano. V 203., 204. in 205. členu Zakona o prekrških sta bila določena obveznost vodenja evidence pravnomočnih odločb in sodb o storjenih prekrških ter brisanja podatkov načeloma po treh letih od pravnomočnosti odločb in sodb.

11. Zakon o varnosti cestnega prometa (Uradni list št. 83/04) je v določenem času določal, da se več prekrškov, vključno s prekrški zaradi prekoračitve omejitve hitrosti ali vožnje pod vplivom alkohola, kaznuje z vpisom kazenskih točk. Na primer, voznike motornih vozil, ki so na določenih območjih prekoračili dovoljeno hitrost za več kakor 30 km/h, je bilo treba kaznovati z najvišjim številom (osemnajst) kazenskih točk in globo (osmi odstavek 32. člena).

12. Zakon o voznikih (Uradni list, št. 109/10, z nadaljnjimi spremembami), je začel veljati 1. aprila 2011 in se začel uporabljati julija 2011. 26. člen tega zakona je urejal dostop do zbiranja osebnih podatkov in njegov namen. Ustrezne določbe prvega, drugega in tretjega odstavka 58. člena določajo, da lahko oseba, ki ji je bilo voznško dovoljenje odvzeto, pridobi novo voznško dovoljenje po šestih mesecih, če je opravila kontrolni zdravniški pregled, obiskovala program dodatnega usposabljanja za varno vožnjo in opravila voznški izpit. Če je bila oseba kaznovana s kazenskimi točkami ali je bil zoper njo izrečen varnostni ukrep odvzema voznškega dovoljenja zaradi vožnje pod vplivom alkohola, prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi, se mora namesto programa dodatnega usposabljanja za varno vožnjo udeležiti rehabilitacijskega programa.

13. Prvi odstavek 64. člena Zakona o voznikih je določal, da se v register med drugim vpisujejo naslednji podatki: osebno ime, datum in kraj rojstva,

serijska številka vozniškega dovoljenja, veljavnost vozniškega dovoljenja, opombe o kaznih in sankcijah ter navedba, ali je bilo vozniško dovoljenje odvzeto zaradi zdravstvene nezmožnosti.

14. Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list, št. 86/04, z nadaljnjimi spremembami) je začel veljati 1. januarja 2005. Prvi odstavek 21. člena je določal, da se osebni podatki hranijo le toliko časa, kolikor je potrebno za namene njihovega sporočanja.

PRITOŽBA

15. Pritožnik se na podlagi 8. člena konvencije pritožuje, da naj bi domnevno nedoločen čas hrambe njegovih podatkov v registru vozniških dovoljenj in pomanjkanje učinkovitih zaščitnih ukrepov, kakršna je možnost izpodbijanja takega hranjenja, pomenila kršitev te določbe.

16. Po njegovem mnenju podatki v registru kažejo, da je vozil pod vplivom alkohola. Zato je to treba izbrisati in ne sme imeti nobenih pravnih posledic, še posebej ne v nedogled. Zatrjuje, da je treba zadevne podatke izbrisati po treh ali štirih letih, saj se tudi huda kazniva dejanja po določenem času izbrišejo iz evidenc. Pritožnik se tudi pritožuje, da hramba njegovih podatkov ni bila v skladu z zakonom.

PRAVO

I. PRITOŽBA NA PODLAGI 8. ČLENA KONVENCIJE GLEDE HRAMBE PODATKOV

17. Pritožnikova pritožba se nanaša na kršitev 8. člena konvencije, ki se glasi:

"1. Vsakdo ima pravico do spoštovanja svojega zasebnega in družinskega življenja, svojega doma in dopisovanja.

2. Javna oblast se ne sme vmešavati v izvrševanje te pravice, razen če je to določeno z zakonom in nujno v demokratični družbi zaradi državne varnosti, javne varnosti ali ekonomske blaginje države, zato da se prepreči nered ali zločin, da se zavaruje zdravje ali morala ali da se zavarujejo pravice in svoboščine drugih ljudi."

18. Sodišče najprej ugotavlja, da pritožnik ni podal jasne obrazložitve, ali je prekršek, zaradi katerega mu je bilo odvzeto vozniško dovoljenje (glej 3. odstavek zgoraj), povezan z vožnjo pod vplivom alkohola. Trdi, da je bila taka ugotovitev mogoča na podlagi podatkov iz registra (glej 16. odstavek zgoraj). Sodišče v zvezi s tem na podlagi gradiva, ki ga je predložil pritožnik, ugotavlja, da, v nasprotju z njegovo navedbo vrste njegovega prometnega prekrška ni mogoče razbrati iz registra. V registru je zapisano sklicevanje na odločbo, s katero je bilo vozniško dovoljenje odvzeto zato, ker je bil dosežen predpisani točkovni prag, in ne na odločbo o obsodbi za prekršek ali več prekrškov. Poleg tega je 22. člen Zakona o prekrških, ki je naveden v registru,

podlaga za uporabo kazenskih točk (glej 10. odstavek zgoraj) in tudi ne omenja vožnje pod vplivom alkohola ali drog. Tretji odstavek 22. člena določa, da se vozniško dovoljenje odvzame, če voznik v treh letih zbere osemnajst ali več kazenskih točk. Predpisani točkovni prag bi lahko v treh letih dosegli naenkrat s storitvijo enega težjega prekrška ali s storitvijo več lažjih prekrškov (glej 10. odstavek zgoraj). Sodišče ugotavlja, da bi se lahko kazenske točke predpisale za različne vrste prometnih prekrškov (glej 11. odstavek zgoraj). Zato, kakor je bilo pojasnjeno v sodbi vrhovnega sodišča (glej 7. odstavek zgoraj), odvzem vozniškega dovoljenja sam po sebi ne pomeni, da je bila prizadeta oseba sankcionirana zaradi vožnje pod vplivom alkohola.

19. Glede na navedeno ni mogoče trditi, da so v registru podatki, da je bil pritožnik obsojen zaradi vožnje pod vplivom alkohola. Vsebuje pa register podatek, da mu je bilo vozniško dovoljenje odvzeto zaradi nedoločenega prekrška ali morda več prekrškov.

20. Ob tej ugotovitvi bo sodišče izhajalo iz predpostavke, da je hramba podatkov o prenehanju vozniškega dovoljenja zaradi doseženega predpisanega točkovnega praga pomenila poseg v pravico do spoštovanja zasebnega življenja po 8. členu konvencije (glej smiselno *Benedik proti Sloveniji*, št. 62357/14, 102. odstavek, 24. april 2018). Preveriti je treba še, ali je v tej zadevi hramba tega podatka v skladu z zahtevami iz 8. člena.

21. Sodišče ne vidi razlogov za dvom o tem, da je Zakon o voznikih vseboval pravno podlago za hrambo omenjenih podatkov (glej 7. in 13. odstavek zgoraj). Glede postopkovnih vidikov varstva po 8. členu (glej *Ciubotaru proti Moldaviji*, št. 27138/04, 51. odstavek, 27. april 2010) sodišče ugotavlja, da je pritožnik v domačem postopku trdil, da se podatki načeloma ne bi smeli hraniti po preteku določenega časa. Pravne poti, ki jih je uporabil, so privedle do temeljito obrazloženih odločitev o vsebini zadev, vključno s podrobno utemeljitvijo vrhovnega sodišča. Zato ni mogoče reči, da pritožnik zadevnega posega ni mogel učinkovito izpodbijati.

22. Sodišče nadalje ugotavlja, da je imela hramba zadevnih podatkov legitimni cilj, in sicer povečati varnost v cestnem prometu in zmanjšati število prometnih nesreč, kar naj bi bilo doseženo z obvezno udeležbo na dodatnih usposabljanjih ali v programih (glej 6. in 7. odstavek zgoraj). To je po mnenju sodišča potrebno zaradi legitimnih ciljev varovanja zdravja, pravic in svoboščin drugih v skladu z 2. odstavkom 8. člena konvencije.

23. Glede sorazmernosti posega v pritožnikovo pravico po 8. členu je treba opozoriti, da v primeru, ko so neodvisna in nepristranska domača sodišča skrbno preučila dejstva, pri čemer so uporabila ustrezne standarde človekovih pravic v skladu s konvencijo in njeno sodno prakso ter ustrezno uravnotežila osebne interese pritožnika in splošnejše javne interese v zadevi, ni naloga sodišča, da nadomesti presojo nacionalnih organov s svojo lastno presojo, razen če se izkaže, da za to obstajajo nujni razlogi (glej *McDonald proti Združenemu kraljestvu*, št. 4241/12, 57. odstavek, 20. maja 2014).

24. V tem primeru so domača sodišča, vključno z vrhovnim sodiščem, skrbno preučila sorazmernost ukrepa. Ugotovila so, da register ni niti javen in niti ni mogoče šteti, da vsebuje podatke o storjenih prekrških. Dostop do njega imajo le pooblaščen osebe za namene svojih zakonsko predpisanih nalog, kakor je določanje pogojev za pridobitev voziškega dovoljenja (glej 6. in 7. odstavek zgoraj; glej tudi *Peruzzo in Martens proti Nemčiji* (sklep), št. 7841/08 in 57900/12, 47. odstavek, 4. junija 2013; *Gardel proti Franciji* (sklep), št. 16428/05, 70. odstavek, 17. decembra 2009; in nasprotno, *M. M. proti Združenemu kraljestvu*, št. 24029/07, 13. novembra 2012, ki se nanaša na razkritje podatkov delodajalcu). Domača sodišča so tudi ugotovila, da je bilo trajanje hrambe omejeno v skladu z 21. členom Zakona o varstvu osebnih podatkov, tj. do pridobitve novega voziškega dovoljenja.

25. Sodišče ugotavlja, da pritožnik v domačem postopku ali pred sodiščem ni zatrjeval, da so bili podatki, shranjeni v registru, napačni ali da iz nekaterih posebnih razlogov, ki se nanašajo na njegove posebne okoliščine, niso bili več namenjeni osnovnemu namenu (glej 22. odstavek zgoraj). Pravzaprav, kakor izhaja iz njegovih navedb, bi želel ohraniti svoje voziško dovoljenje in še naprej voziti (glej 9. odstavek zgoraj). Njegov predlog, da bi bilo treba podatke v registru izbrisati po treh ali štirih letih (glej 6. odstavek zgoraj), bi v bistvu pomenil, da mu (tako kakor drugim voznikom, ki so storili resne ali ponavljajoče se prekrške) ne bo več treba upoštevati dodatnih pogojev za (ponovno) pridobitev voziškega dovoljenja. Vendar zakonodajalec ni predvidel tako omejene časovne primernosti omenjenih dodatnih pogojev zaradi prometne varnosti in so njeno združljivost s pritožnikovimi pravicami ugotovila domača sodišča, ki so lahko najbolje presodila o tem vprašanju.

26. Ob ustreznem upoštevanju razlogov, ki so jih domača sodišča navedla glede vrste podatkov v registru (glej 18. odstavek zgoraj) in omejenega dostopa do teh podatkov ter namena, za katerega so bili shranjeni (glej 22. in 24. odstavek zgoraj), sodišče meni, da so pritožnikovi argumenti (glej 15. in 16. odstavek zgoraj) neprepričljivi. Ugotavlja, da hramba zadevnih podatkov ni preprečila vzpostavitve pravičnega ravnovesja med nasprotujočimi si interesi.

27. Ti premisleki sodišču zadostujejo za ugotovitev, da je očitek očitno neutemeljen in da ga je treba zavrniti v skladu s točko a tretjega odstavka in četrtem odstavkom 35. člena konvencije.

II. DRUGE PRITOŽNIKOVE PRITOŽBE

28. Pritožnik se tudi pritožuje, da brez dodatnih omejitev ne more pridobiti novega voziškega dovoljenja v Sloveniji ali zamenjati tujega voziškega dovoljenja s slovenskim. Po njegovem mnenju bi moral imeti to možnost po preteku določenega časa in po izbrisu njegovega prekrška iz evidence prekrškov. Sodišče je to pritožbo preučilo in meni, da glede na vse

gradivo, ki ga ima na voljo, in kolikor so zadeve, ki so predmet pritožbe, v njegovi pristojnosti, pritožba ne izpolnjuje meril sprejemljivosti, določenih v 34. in 35. členu konvencije, ali ne razkriva kakršne koli domnevne kršitve pravic in svoboščin, zapisanih v konvenciji ali njenih protokolih.

29. Iz tega izhaja, da je ta del pritožbe treba zavrniti v skladu s 4. odstavkom 35. člena konvencije.

Iz teh razlogov sodišče soglasno

razglaša, da je pritožba nesprejemljiva.

Sestavljeno v angleškem jeziku in poslano v pisni obliki
18. novembra 2021.

{podpis_p_2}

Hasan Bakırcı
namestnik sodnega tajnika

Aleš Pejchal
predsednik